

Sygn. akt XVII AmE 353/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 listopada 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie – XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO Bogdan Gierzyński	
Protokolant: st.sekr.sądowy Joanna Preizner	

po rozpoznaniu w dniu 25 listopada 2019 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania **A. S., G. S. prowadzących działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą (...) Elektrownia (...) s.c. z siedzibą w Z.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki

z dnia 26 września 2017 r., Nr (...)

I. zmienia decyzję Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia z dnia 26 września 2017 r., Nr (...) w ten sposób, że obniża nałożoną na A. S., G. S. prowadzących działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą (...) Elektrownia (...) s.c. z siedzibą w Z. karę pieniężną do wysokości 1.000 zł (jeden tysiąc złotych);

II. w pozostałym zakresie oddala odwołanie;

III. koszty postępowania pomiędzy stronami wzajemnie znosi.

Sędzia SO Bogdan Gierzyński

Sygn. akt XVII AmE 353/17

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki decyzją z dnia 26 września 2017 r., znak: (...), na podstawie art. 168 pkt 11 i art. 169 ust. 1 pkt 1 oraz art. 170 ust. 4 pkt 1 w zw. z art. 9 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. z 2017 r., poz. 1148) oraz art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 23 z późn. zm.), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej wszczętego z urzędu w dniu 27 kwietnia 2017 r., którego stroną byli A. S. i G. S. prowadzący wspólnie działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą (...) Elektrownia (...) s.c. z siedzibą w Z. orzekł, że:

1) Przedsiębiorcy: - A. S. i G. S., prowadzący wspólnie działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą (...) Elektrownia (...) s.c. z siedzibą w Z., naruszył art. 9 ust. 1 pkt 7 ustawy o odnawialnych źródłach energii, w ten sposób, iż nie przedłożył Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki w terminie 30 dni od dnia zakończenia pierwszego kwartału 2015 r. sprawozdania kwartalnego, zawierającego informacje wymienione w art. 9 ust. 1 pkt 5 ustawy o odnawialnych źródłach energii, za III kwartał 2016 r.;

2) Za działania opisane w punkcie 1 wymierzył Przedsiębiorcom karę w wysokości 10.000 zł (słownie: dziesięć tysięcy złotych).

Od powyższej decyzji odwołanie złożyli - A. S. i G. S., prowadzący wspólnie działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą (...) Elektrownia (...) s.c. z siedzibą w Z., zaskarżając ją w całości.

Odwołujący zarzucili zaskarżonej decyzji:

- wymierzenie kary w kwocie 10.000 zł na podstawie przepisu art. 168 pkt 11 w zw. z art. 170 ust. 4 pkt 1 w zw. z art. 9 ust. 1 pkt 7 ustawy OZE, pomimo iż w dacie wszczęcia postępowania w sprawie oraz w dacie wydania zaskarżonej decyzji – wobec wykreślenia skarżących ze skutkiem na dzień 23.12.2016 r. z rejestru wytwórców energii w małej instalacji, a tym samym zarówno w dacie wszczęcia postępowania dowodowego jak i w dacie wydania decyzji – nie podlegali ani regulacji OZE, w tym także przepisów w zakresie orzekania o karze za niewykonanie obowiązku z art. 9 ust. 1 pkt 7 ustawy;

- obrazę przepisu art. 174 ust. 2 OZE poprzez nie odstąpienie od wymierzenia kary pomimo, że zakres naruszeń jest znikomy, wynika ze szczególnej sytuacji skarżących związanej ze stanem zdrowia, a nadto pomimo, że skarżący zrealizował obowiązek z art. 9 ust. 1 pkt 7 ustawy OZE bez zwłoki – po ustaniu przeszkód w tym zakresie i przed wszczęciem postępowania dowodowego, a zatem przed powzięciem przez organ wiadomości o naruszeniu prawa czy nie zrealizowania obowiązku, już to wobec złożenia przedmiotowego sprawozdania w dniu maja 2017 r. podczas gdy jeszcze w sierpniu organ nie ustalił kwestii naruszenia przez skarżących prawa, zawiadamiając pismem z 28.08.2017 e. o przedłużeniu postępowania wobec skomplikowanego charakteru do 31.10.2017 r.

Wobec powyższego skarżący wniesli o chylenie zaskarżonej decyzji w całości i umorzenie postępowania w sprawie.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wniósł o oddalenie odwołania oraz przeprowadzenie dowodu z dokumentów zgromadzonych w aktach administracyjnych sprawy przesłanych Sądowi przy piśmie z 17 listopada 2017 r. – na okoliczność zasadności wymierzenia powodom kary pieniężnej oraz zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

A. S. i G. S. prowadzą wspólnie działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą (...) Elektrownia (...) s.c. z siedzibą w Z.. Przedsiębiorcy prowadzą działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania energii elektrycznej w małej instalacji odnawialnego źródła energii wykorzystującej energię pozyskaną z biogazu. W związku z powyższym Przedsiębiorcy zostali wpisani przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki do rejestru wytwórców energii w małej instalacji 22 czerwca 2015 r., pod numerem (...). **/k. 3-4, k. 9, k. 15 akt adm./**

W dniu 23 grudnia 2016 r. powodowie zostali wykreśleni z Rejestru wytwórców energii w małej instalacji. **/k. 5 akt adm./**

Przedsiębiorcy nie wykonali obowiązku złożenia sprawozdania kwartalnego, zawierającego dane dotyczące łącznej ilości: energii elektrycznej wytworzonej z odnawialnych źródeł energii w małej instalacji, energii elektrycznej sprzedanej sprzedawcy zobowiązanemu, o którym mowa w art. 40 ust. 1 ww. ustawy, która została wytworzona z odnawialnych źródeł energii w małej instalacji i wprowadzona do sieci dystrybucyjnej oraz sprzedanej odbiorcom

końcowym, a także ilości energii elektrycznej sprzedanej odbiorcom końcowym - do dnia 30 października 2016 r., w odniesieniu do III kwartału 2016 r.

Przedsiębiorca złożył sprawozdanie za III kwartał 2016 r. w dniu 12 maja 2017 r. – data wpływu do URE (10 maja 2017 r. – data nadania na poczcie). **/k. 8-11 akta adm./**

Prezes URE wszczął przedmiotowe postępowanie 27 kwietnia 2017 r., zaś powodowie otrzymali ww. zawiadomienie w dniu 4 maja 2017 r. **/k. 1-2 akt adm./**

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o dowody z dokumentów zgromadzonych w postępowaniu administracyjnym i sądowym oraz twierdzenia stron, które nie były przez żadną ze stron niniejszego postępowania kwestionowane.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył co następuje.

Odwołanie co do zasady nie zasługuje na uwzględnienie, jednakże zmiana decyzji w zakresie wysokości kary pieniężnej nastąpiła z innych przyczyn, niż wskazanych w odwołaniu.

Zgodnie z treścią art. 9 ust 1 pkt 7 ustawy z 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. z 2015 r., poz. 478), wytwórca wykonujący działalność gospodarczą w zakresie małych instalacji ma obowiązek przedłożenia Prezesowi URE sprawozdania kwartalnego, zawierającego wskazane informacje w terminie 30 dni od zakończenia kwartału. Termin na złożenie sprawozdania kwartalnego ma charakter materialnoprawny, co oznacza, że powinno ono zostać doręczone Prezesowi URE w terminie 30 dni od zakończenia kwartału.

Ponieważ przedsiębiorca został wpisany przez Prezesa Urzędu regulacji Energetyki do rejestru wytwórców energii w małej instalacji, tj. rejestru o którym mowa w art. 7 ustawy o odnawialnych źródłach energii (OZE), albowiem prowadzi działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania energii elektrycznej z małej instalacji odnawialnego źródła energii - posiadał powyższy obowiązek.

Termin do złożenia przez Przedsiębiorcę kwartalnego sprawozdania, za III kwartał 2016 r., upłynął zatem w dniu 30 października 2016 r.

W tym terminie Przedsiębiorca nie wywiązał się z ww. obowiązku, dlatego też Prezes URE pismem z dnia 27 kwietnia 2017 r. (k. 1 akta dm.) zawiadomił Przedsiębiorcę o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej, a także poinformował go o stawianym zarzucie i wezwał do przesłania wyjaśnień i uwierzytelnionych dokumentów.

W tym miejscu należy podkreślić, że powód jako podmiot wpisany do rejestru wytwórców energii w małej instalacji prowadzonego przez Prezesa URE podlega obowiązkowi działania zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa odnoszącymi się do powyższego zakresu działalności. W związku z tym nie może powoływać się na ich nieznanomość nawet, gdy nie jest prawnikiem. Powód prowadzi działalność gospodarczą, zatem zdaje sobie sprawę z odpowiedzialności z podejmowania przez siebie zadań. Również jako podmiot energetyczny, w związku z tym podlega obowiązkowi wynikającym z ustawy o odnawialnych źródłach energii. Bezspornym jest zatem w niniejszej sprawie, że powód nie przedłożył Prezesowi URE sprawozdania kwartalnego w terminie 30 dni od zakończenia III kwartału 2016 r., albowiem uczynił to dopiero po wszczęciu przeciwko przedsiębiorcy postępowania administracyjnego, tj. nadał przesyłkę z wymaganym sprawozdaniem w dniu 10 maja 2017 r. (k. 8, k. 9 i k. 11 akt adm.).

Ze względu na fakt, że przepis art. 9 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii ma charakter materialnoprawny. Ze względu na fakt, że zawarty w powołanym przepisie termin wynika z ustawy, nie podlega on ani skróceniu, ani przedłużeniu, a o jego długości decyduje przepis prawa, a nie wola organu czy uczestnika postępowania. Uchybienie terminowi materialnemu wywołuje skutek prawny w postaci wygaśnięcia praw

i obowiązków o charakterze materialnym. Przywrócenie terminu prawa materialnego jest natomiast dopuszczalne tylko wówczas, gdy taką możliwość przewidują przepisy określające dany termin.

Niewątpliwie zgodnie z treścią art. 9 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 20 lutego 2001 r. o odnawialnych źródłach energii powód był obowiązany przekazywać Prezesowi URE sprawozdania kwartalne zawierające informacje, o których mowa w pkt 5, w terminie 30 dni od dnia zakończenia kwartału.

Bezsprzecznie powodowie nie złożyli wymaganych informacji we wskazanym terminie.

Realizacja przez powoda obowiązku jakkolwiek nastąpiła, to nie została ona wykonana prawidłowo w ustawowym terminie. Obowiązujące przepisy wyraźnie wskazują bowiem terminy wykonania obowiązku informacyjnego, zatem wobec wskazanego wyżej naruszenia brak jest podstaw do zastosowania art. 174 ust. 2 ustawy o OZE. Ponadto wykonując obowiązki koncesyjne, powód zobowiązany jest do wykonywania postanowień koncesji w sposób profesjonalny, albowiem wykonuje koncesjonowaną przez państwo działalność. W związku z profesjonalizmem, jakim powinni cechować się powodowie, winni byli złożyć sprawozdanie w określonym ustawą terminie. Powodowie nie mogą zatem tłumaczyć się, że nie są podmiotem wpisanym do rejestru, ani też że nie podlegają ustawie o OZE. Kara pieniężna została nałożona ze względu na niespełnienie obowiązków ustawowych w czasie, gdy powodowie byli wpisani do rejestru wytwórców energii w małej instalacji.

Pozwany z kolei ma m.in. obowiązek gromadzenia informacji dotyczących ilości wytwarzanej energii elektrycznej, niezbędnych do rozliczenia finansowego (pomocy publicznej) stosowanego systemu wsparcia. Sprawozdania takie mają istotne znaczenie, tym bardziej, iż ustawodawca nałożył obowiązek ich składania w wymiarze kwartalnym. Na ich podstawie Prezes URE sporządza zbiorczy raport roczny, który przekazuje ministrowi właściwemu do spraw energii, co wynika z art. 17 ustawy o odnawialnych źródłach energii. Brak terminowej sprawozdawczości po stronie podmiotów energetycznych, poprzez niedopełnienie przez nie obowiązków sprawozdawczych, rzutuje w konsekwencji na rzetelność i kompletność zbiorczego raportu rocznego, albowiem pozbawia Prezesa URE wszystkich informacji, które nie zostaną uwzględnione w raporcie rocznym. Należy wskazać w tym miejscu, iż wykonując obowiązki koncesyjne, powodowie zobowiązali się do przestrzegania jej zapisów, dlatego też powinni wykonywać obowiązki koncesyjne z należytą starannością, cechującą profesjonalistów. Wobec powyższego brak złożenia sprawozdania będącego elementem składowym raportów organu regulacyjnego nie jest działaniem o znikomej szkodliwości czynu. Powodowie mieli świadomość, że ciąży na nich obowiązek sprawozdawczy, nie złożyli w terminie sprawozdania oraz złożyli wnioski o wykreślenie podmiotu rejestru wytwórców energii w małej instalacji. Na marginesie jedynie zauważyć należy, że powodowie nie zostali wykreśleni z Centralnej Ewidencji i Informacji o działalności gospodarczej RP, albowiem również pieczęćki umieszczonej pod odwołaniem powodów wynika, że w dalszym ciągu prowadzi firmę od nazwą ' (...) Elektrownia (...). Naganne zachowanie powodów należy zatem określić jako działanie o dużym stopniu szkodliwości czynu.

Powodowie pomimo faktu, że wykreślenie firmy z rejestru nastąpiło dopiero w grudniu 2016 r., obowiązek sprawozdawczy wykonali dopiero w dniu 10 maja 2017 r. Wbrew ich twierdzeniom, pomimo wykreślenia podmiotu z rejestru powodowi byli zobowiązani do wykonania obowiązku, który winni zrealizować do 30 października 2016 r., czego nie uczynili. We wskazanej dacie powodowie byli podmiotem wpisanym do rejestru wytwórców energii w małej instalacji, zatem ciążył na nich obowiązek sprawozdawczy. Skoro w przepisany terminie nie wykonali tegoż obowiązku, zobowiązani byli do jego wykonania. Powodowi byli świadomi niewypełnienia obowiązku sprawozdawczego i na wniosek organu regulacyjnego wykreślił przedsiębiorców z rejestru wytwórców energii w małej instalacji. Pomimo tego, że ze względu na brak złożenia sprawozdania kwartalnego podlegają karze pieniężnej z tego tytułu, gdyż obowiązek wykonali dopiero po wszczęciu w tym przedmiocie postępowania administracyjnego.

Powodowie nie zrealizowali zatem swojego obowiązku niezwłocznie, choć mogli to uczynić przed wykreśleniem ich z rejestru wytwórców energii. Sąd zatem nie znajduje podstaw do odstąpienia od wymierzenia kary, albowiem przesłani do odstąpienia, tj. zrealizowanie obowiązków przez wszczęciem postępowania administracyjnego i znikoma szkodliwość czynu nie wystąpiły. Istotą nakładania kar pieniężnych za naruszenia warunków koncesji jest zatem

zapobieganie w przyszłości naruszania przez podmioty prawa przez podmioty obowiązane, kara ma działać prewencyjnie i wychowawczo na podmiot, który nie działa zgodnie z przepisami prawa.

W ocenie Sądu Prezes URE prawidłowo ustalił stan faktyczny. Prawidłowo też nałożył karę pieniężną w wysokości 10.000 zł, tj. wysokości która obowiązywała w dacie wydania zaskarżonej decyzji i była wysokością ściśle określoną kwotowo w przepisie art. 174 ust. 4 pkt 1 ustawy o OZE. Zatem wysokość kary pieniężnej nie była wówczas uzależniona ani od stanu finansowego podmiotu, ani też nie była ustalana na zasadzie miarkowania.

Sąd stwierdza natomiast, że przepis art. 170 ust. 4 pkt 2 OZE został zmieniony przez art. 1 pkt 59 lit a tiret pierwsze ustawy z dnia 7 czerwca 2018 r. (Dz.U. z 2018 r., poz. 1276) zmieniającej m.in. ustawę z dniem 14 lipca 2018 r. Ustęp 4 pkt 2 tego przepisu po zmianie brzmi: „wysokość kary pieniężnej wymierzonej w przypadkach określonych w art. 168 pkt 11, 11b, 12, 14, 16 i 18, wynosi 1.000 zł.

Jako, że regulacje administracyjne podlegają regułom prawa karnego, Sąd w przedmiotowej sprawie zastosował zatem sankcję względniejszą dla ukaranego podmiotu, tj. przepis względniejszy, mając na względzie brzmienie art. 4 § 2 k.k., w myśl którego jeżeli według nowej ustawy za czyn objęty wyrokiem nie można orzec kary w wysokości kary orzeczonej, wymierzona karę obniża się do wysokości najsurowszej kary możliwej do orzeczenia na podstawie nowej ustawy. Do pozytywnych aspektów bezpośredniego działania nowej ustawy (w tym przypadku o OZE) najczęściej zalicza się to, że w stosunku do wszystkich podmiotów mają zastosowanie te same nowe przepisy prawa, które przynajmniej z założenia powinny lepiej odzwierciedlać aktualne stosunki prawne.

Podkreślenia w tym miejscu zatem wymaga, że Sąd orzekając w przedmiotowej sprawie wziął pod uwagę przepis art. 316 k.p.c., zgodnie z którym Sąd wydając wyrok bierze pod uwagę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy, co oznacza, że przepis ten statuuje zasadę aktualności wyroku. Zasada ta obejmuje zarówno obowiązujące przepisy, mogące stanowić podstawę rozstrzygnięcia, jak i okoliczności faktyczne rozpoznawanej sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 1997 r., II KKN 70/96, Legalis Nr 40751). W związku z powyższym należało przy orzekaniu w sprawie niniejszej, w zakresie określenia wysokości nałożonej kary pieniężnej uwzględnić stan rzeczy obowiązujący w dacie orzekania przez Sąd Okręgowy, a który uległ zmianie w stosunku do tego, jaki obowiązywał w chwili wytaczania powództwa (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 22 sierpnia 2018 r., III AUa 128/2018, LEX nr 2538410).

W konsekwencji, stosując wobec przedsiębiorcy względniejsze przepisy związane z wymierzeniem kary pieniężnej. W tej sytuacji względniejszą dla powoda karą pieniężną jest kwota 1.000 zł, wskazana w art. 170 ust. 4 pkt 2 OZE, w aktualnym brzmieniu.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów na podstawie art. 479⁵³ § 2 k.p.c. orzekł jak w pkt. I sentencji wyroku, w pozostałym zakresie, tj. uznając, iż co do zasady naruszenie przepisów ustawy o OZE zostało stwierdzone, Sąd na podstawie art. 479⁵³ § 1 k.p.c. oddalił w pozostałym zakresie odwołanie. O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. stosownie do wyniku sporu.

Sędzia SO Bogdan Gierzyński